

VÝSKUMNÝ ÚSTAV
DETSKEJ PSYCHOLÓGIE
A PATOPSYCHOLÓGIE

TLAČOVÁ SPRÁVA

**Postupný návrat detí do škôl je správnym
a potrebným krokom**

TLAČOVÁ SPRÁVA

Bratislava, 5. februára 2021

Postupný návrat detí do škôl je správnym a potrebným krokom

Štátny pedagogický ústav a Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie vítajú rozhodnutie, ktoré umožní postupný návrat detí do škôl. Poukazujú na negatívny vplyv zatvorených škôl nielen v súvislosti s procesom vzdelávania, ale aj psychickým zdravím detí. Hoci citlivo vnímajú obavy časti rodičovskej a pedagogickej verejnosti, s rešpektovaním regionálnej situácie a pri dodržaní prísne nastavených epidemiologických opatrení považujú návrat detí do škôl za správny a potrebný.

Žiaci stredných škôl sa vzdelávajú dištančne od už od 12. októbra minulého roka, žiaci druhého stupňa sa k nim pridali koncom októbra 2020. Od januára 2021 bolo prezenčné vyučovanie v školách prerušené aj pre žiakov prvého stupňa základných škôl a všetkých ročníkov základných a stredných škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Napriek tomu, že počas jesene bola možná prezenčná výučba v malých skupinách pre tých žiakov, ktorí sa nevedia zapojiť do dištančného vzdelávania, vzhľadom na dlhé obdobie dištančného vzdelávania existujú opodstatnené obavy o dopadoch na ďalšie vzdelávanie žiakov, obzvlášť tých zraniteľných.

Štátny pedagogický ústav (ŠPÚ) preto považuje postupný návrat žiakov do školských lavíc za dobré rozhodnutie. Za mimoriadne dôležitý ho považuje na prvom stupni základných škôl, kde je proces osvojovania si učiva viazaný na prítomnosť učiteľa alebo učiteľky. *„Správne osvojovanie si základov písania, čítania a základných matematických operácií sú procesy, pri ktorých je učiteľ alebo učiteľka nezastupiteľný,“* hovorí Miroslava Hapalová, riaditeľka ŠPÚ.

Dištančný spôsob výučby prehľbuje rozdiely aj u žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, preto bolo z hľadiska ŠPÚ prioritou prezenčné vzdelávanie aj týchto detí. *„Realizácia výučby pre žiakov s rôznym druhom znevýhodnenia, ako napríklad žiakov so sluchovým alebo zrakovým znevýhodnením, môže byť počas dištančného vzdelávania veľmi obmedzená, prípadne až nemožná, čím sa ich znevýhodnenie ešte prehľbuje,“* objasňuje Hapalová. Umožnenie prezenčného vzdelávania týchto skupín detí je preto dôležité z hľadiska ich ďalšej vzdelávacej dráhy, ako aj ich budúceho uplatnenia sa v živote. Rovnako ako v prípade žiakov, ktorí sa nevedia zapojiť do dištančného vzdelávania. Na základe zmien, ktoré prijala vláda v tzv. COVID-automate, bude možné obnoviť ich prezenčné vzdelávanie v malých skupinách, a to na základných aj stredných školách. Spoločne so žiakmi končiacich ročníkov stredných škôl tak môžu postupne nastúpiť do škôl už od 8.2.2021, kedy COVID-automat vstupuje do platnosti.

Riaditeľka Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie (VÚDPaP) Janette Motlová upozorňuje na to, že dlhé obdobie zatvorených škôl malo negatívne dopady na duševné zdravie a psychickú pohodu detí a mladých. Krízová telefónna linka VÚDPaP počas 14 dní v roku 2021 fungovania zaznamenala viac ako 60 telefonátov o pomoc: *“Sociálna izolácia prispieva k úzkostnému spracovaniu súčasnej situácie, čo môže viesť k emocionálnym poruchám. Dôkazom je početný nárast volaní o pomoc na všetkých linkách podpory.”*

Alarmujúci je tiež nárast psychických ťažkostí u mladších detí. Mnohé deti uviazli v dôsledku obmedzení v nefungujúcich rodinách. Nezriedka sú svedkami konfliktných situácií a situácii domáceho násillia, ktoré je pre nich traumatizujúce.

„Deťom chýbajú sociálne vzťahy. Následky dištančnej formy vzdelávania budeme ešte dlho pociťovať a nevieme, kedy sa s nimi vyrovnáme,“ upresnila Motlová. Zároveň pripomína, že online vyučovanie nedokáže plnohodnotne nahradiť vzájomnú interakciu v triede.

“Žiaci počas dištančného vzdelávania strácajú pracovné návyky, prerušil sa im režim dňa. Vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie pracujeme s informáciami od rodičov, že mnoho detí sa vzdeláva v posteli a v pyžame. V online priestore trávajú niektoré deti aj 16 hodín denne,“ podotkla riaditeľka VÚDPaP.

ŠPÚ aj VÚDPaP citlivo vnímajú obavy verejnosti, ktoré návrat detí do škôl vyvoláva. *“Spoliehame sa však na stanovisko pandemickej komisie, ktorá postupný návrat žiakov do škôl odporúčala. Je podmienený sprísnením opatrení v iných oblastiach a pravidelným testovaním zákonných zástupcov detí a žiakov od druhého stupňa základných škôl. Verím, že túto “daň” sme ako spoločnosť ochotní pre zabezpečenie vzdelávania našich detí priniesť.”* hovorí Hapalová. Upozorňuje, že školy sa pri obnovovaní prezenčného vzdelávania stále riadia tzv. školským semaforom, ktorý stanovuje konkrétne a veľmi prísne opatrenia v prípade, že sa na škole potvrdí pozitívny prípad ochorenia COVID-19. Zároveň, pri postupnom otváraní škôl je potrebné rešpektovať usmernenia miestne príslušných Regionálnych úradov verejného zdravotníctva, ktoré v prípade potreby môžu pravidlá, nastavené v COVID automate, sprísniť.

Obe inštitúcie sa zároveň pripájajú k snahe ministra školstva o zaradenie učiteľov a učiteliek medzi prioritné skupiny v rámci stanovených fáz Národnej stratégie očkovania proti ochoreniu COVID-19, ako aj umožnenia ich zápisu do tzv. zoznamov náhradníkov. *“Pre zabezpečenie kvalitného a plnohodnotného vzdelávania pre deti sú učitelia kľúčoví. Vzhľadom na to, že sú s deťmi v priamom a veľmi úzkom kontakte, by ich skoré zaočkovanie malo byť prioritou”,* dodávajú Hapalová a Motlová.

Kontakt pre médiá – Komunikačný odbor Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

Hovorca: tel.: 0918 949 837, tlacove@minedu.sk

Kontakt pre médiá – Štátny pedagogický ústav:

Katarína Obuchová: tel.: +421 903 029 894, katarina.obuchova@statpedu.sk

Kontakt pre médiá – Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie:

Darina Mikolášová: tel.: +421 910 186 968, darina.mikolasova@vudpap.sk

Štátny pedagogický ústav je priamo riadenou rozpočtovou organizáciou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Jeho poslaním je plnenie úloh v oblasti rezortného výskumu, odborného-metodického usmerňovania, zabezpečovanie odborného a metodického riadenia základných a stredných škôl a školských zariadení a úloh uložených zriaďovateľom.

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie je priamo riadenou rozpočtovou organizáciou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Uskutočňuje základný výskum v oblasti psychológie a patopsychológie detí a žiakov s dôrazom na psychický, osobnostný, emocionálny, somatický a sociálny vývin detí a žiakov a rozvoj psychologickéj a pedagogickej výskumnej metodológie. Tiež realizuje aplikovaný výskum v oblasti vývinovej, pedagogickej, školskej, poradenskej a sociálnej psychológie so zameraním na praktické využívanie získaných poznatkov vo výchovno-vzdelávacom procese a poradenskej praxi, ako aj výskum, analýzy, prognózy a expertízy v súlade s poslaním Ústavu.